

ΗΜΕΡΙΔΑ Σ.Α.Τ.Ε. 17.10.2018
ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Ν. 4412/2016 : ΚΡΙΣΙΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ & ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

«ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

ΕΛΑΔΗΣΥ - Π. ΑΛΕΞΙΟΥ

□ **2014: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ 2020**

- Διαδραματίζουν βασικό ρόλο για τους νέους στρατηγικούς στόχους της Ε.Ε.
- Έχουν τεράστια οικονομική σημασία (14% ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία της DG Regio)
- Αγορακεντρικό εργαλείο για
  - την επίτευξη έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης
  - τη διασφάλιση της πλέον αποδοτικής χρήσης των δημόσιων πόρων.

Ισχύον παράγωγο ενωσιακό δίκαιο

Στο πλαίσιο αυτό υιοθετήθηκαν στις αρχές του 2014 και τέθηκαν σε ισχύ στις 17-4-2014 οι τρεις νέες Οδηγίες.

- **Οδηγία 2014/24/ΕΕ** για τις δημόσιες συμβάσεις (κλασσικός τομέας) προς αντικατάσταση της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ.
- **Οδηγία 2014/25/ΕΕ** για τις συμβάσεις που συνάπτονται από φορείς στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (εξαιρούμενοι τομείς) προς αντικατάσταση της Οδηγίας 2004/17/ΕΕ και
- **Οδηγίας 2014/23/ΕΕ** για την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών (για πρώτη φορά χωριστή οδηγία για παραχωρήσεις).

Στόχευση Οδηγιών:

- Πιο αποδοτικές δημόσιες δαπάνες,
- αποσαφήνιση βασικών εννοιών με σκοπό τη διασφάλιση ασφάλειας δικαίου,
- διευκόλυνση της συμμετοχής των ΜΜΕ στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων,
- προαγωγή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων,
- παροχή δυνατότητας αξιοποίησης των δημοσίων συμβάσεων, προκειμένου να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων που αφορούν στην καινοτομία, τα κοινωνικά θέματα και το περιβάλλον και
- ενσωμάτωση της συναφούς νομολογίας του Δικαστηρίου της Ένωσης.

- Ποιο το ρυθμιστικό πλαίσιο των Οδηγιών.
- Ειδικότερα: πεδίο εφαρμογής Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, αναγκαιότητα ρύθμισης τομέων δραστηριότητας / αγορών. Αυστηρότερες διατάξεις για τους αναθέτοντες φορείς που είναι αναθέτουσες αρχές.

Ενσωμάτωση Οδηγιών στο Εθνικό Δίκαιο

- Στόχοι Οδηγιών – εθνικές προβλέψεις ως μέσο επίτευξης των στόχων - διακριτική ευχέρεια – εθνικές επιλογές.
- Προπαρασκευαστικές εργασίες : διαβούλευση.
- «Περιορισμοί» κατά την ενσωμάτωση.

Ενσωμάτωση Οδηγιών στο Εθνικό Δίκαιο

- Εθνική επιλογή: Ενσωμάτωση των Οδηγιών με δύο τυπικούς νόμους:
- **4412/2016** (Α 147/8-8-2016): ενσωματώνει τις διατάξεις των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ & 2014/25 ΕΕ (Βιβλία I & II αντίστοιχα)
- **4413/2016** (Α 148/8-8-2016): ενσωματώνει τις διατάξεις της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ για τις συμβάσεις παραχώρησης υπηρεσιών και έργων

Έναρξη ισχύος: από **8-8-2016** (δημοσίευσή στην ΕτΚ), εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επιμέρους διατάξεις (Πρβλ. Άρθρο 379 του ν. 4412/2016)

ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ & ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΟΛΥΝΟΜΙΑΣ

Σε μία νομοθετική πράξη περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για:

- ✓ Ενωσιακό και εθνικό δίκαιο
- ✓ Όλα τα είδη συμβάσεων
- ✓ Συμβάσεις άνω και κάτω των ορίων
- ✓ Ανάθεση και εκτέλεση
- ✓ Συμβάσεις κλασσικού τομέα και εξαιρούμενων τομέων
- ✓ Ουσιαστικές και δικονομικές διατάξεις

Επισημάνσεις

Καταργούμενες διατάξεις

αρ. 377 παρ. 1 :

- Κατάργηση νομοθετημάτων – μεταβατική ισχύς συγκεκριμένων διατάξεων.
- Κατάργηση επιμέρους κανονισμών ανάθεσης και εκτέλεσης.
- Καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που επιβάλλει υποχρέωση δημοσίευσης προκήρυξης ή περίληψης διακήρυξης σε ημερήσιες εφημερίδες πανελληνίας κυκλοφορίας από 1/1/2018.
- Καταργείται κάθε γενική ή διάταξη που είναι αντίθετη με τις διατάξεις του ν. 4412/2016 ή ρυθμίζει τα θέματα αυτά με άλλον τρόπο

Καταργούμενες διατάξεις (αρ. 377 παρ. 2-4)

- Κατάργηση επιμέρους κανονισμών ανάθεσης και εκτέλεσης
- Καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που επιβάλλει υποχρέωση δημοσίευσης προκήρυξης ή περίληψης διακήρυξης σε ημερήσιες εφημερίδες πανελλήνιας κυκλοφορίας από 1/1/2018.
- Καταργείται κάθε γενική ή διάταξη που είναι αντίθετη με τις διατάξεις του ν. 4412/2016 ή ρυθμίζει τα θέματα αυτά με άλλον τρόπο.

Διάρθρωση ν. 4412/2016

- **ΒΙΒΛΙΟ Ι (3-221):** Ενσωμάτωση Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (εθνικές ρυθμίσεις ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων – κλασσικός τομέας)
- **ΒΙΒΛΙΟ ΙΙ (222-338):** Ενσωμάτωση Οδηγίας 2014/25/ΕΕ (Εξαιρούμενοι τομείς – ρητή παραπομπή σε επιμέρους διατάξεις του Βιβλίου Ι-συμπληρωματική εφαρμογή διατάξεων περί εκτέλεσης Βιβλίου Ι).
- **ΒΙΒΛΙΟ ΙΙΙ (339-344):** Διακυβέρνηση (κοινές διατάξεις για τις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)
- **ΒΙΒΛΙΟ ΙV (345-374):** Έννομη προστασία
- **ΒΙΒΛΙΟ V (375-379):** Τελικές διατάξεις (τροποποιούμενες/ μεταβατικές/καταργούμενες/έναρξη ισχύος)

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ Α: Παραρτήματα Ι- ΧΙV Βιβλίου Ι (Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ Β: Παραρτήματα Ι-ΧΧ Βιβλίου ΙΙ (Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ Γ: Κωδικοί CPV μελετών & συναφών υπηρεσιών

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ Δ: Πίνακας Αντιστοιχίας άρθρων νόμου και Οδηγιών.

Αντικείμενο – Πεδίο εφαρμογής (Άρθρο 1)

Ειδικότερες ρυθμίσεις

- Άρθρα 116-128 & 326 -333 (μόνο σε συμβάσεις κάτω των ορίων)
- Άρθρα 134-181 (ειδικές διατάξεις που εφαρμόζονται συμπληρωματικά προς τις διατάξεις των άρθρων 129-133 και 335-338 **μόνο στην εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων έργων**)
- Άρθρα 182-199 (ειδικές διατάξεις που εφαρμόζονται συμπληρωματικά προς τις διατάξεις των άρθρων 129-133 και 335-338 **μόνο στην εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών**)
- Άρθρα 200-220 (ειδικές διατάξεις που εφαρμόζονται συμπληρωματικά προς τις διατάξεις των άρθρων 129-133 και 335-338 **μόνο στην εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και γενικών υπηρεσιών**)
- Προθεσμίες Δημοσίευσης : άρθρα 27-29 & 264-266 ----> αφορούν μόνο συμβάσεις άνω των ορίων, άρθρο 121 και 331 -----> αφορά συμβάσεις κάτω των ορίων

Αντικείμενο – Πεδίο εφαρμογής (Άρθρο 1)

Γενική-Οριζόντια ρύθμιση/ Κανόνας:

Οι διατάξεις του νόμου εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 έως 7 του άρθρου 1, σε **όλες τις συμβάσεις** που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των Βιβλίων I και II, **ανεξάρτητα από το είδος** (συμβάσεις έργων, προμηθειών, υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών) και **την εκτιμώμενη αξία** αυτών, (άνω ή κάτω των ορίων των άρθρων 5 & 235), εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του νόμου.

➤ Το άρθρο 222 ν. 4412/2016 : εξαιρέσεις – παρεκκλίσεις από τη γενική ρύθμιση

Επιμέρους Στόχοι

Αύξηση του ανταγωνισμού

Διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά των ΜΜΕ

Ενίσχυση καινοτομίας

Ένταξη κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων

Κίνητρα για ένταξη στην αγορά εργασίας

Περισσότερο ποιοτικές συμβάσεις (μέσω διεύρυνσης των κριτηρίων ανάθεσης της σύμβασης)

ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΥΕΛΙΞΙΑ ΚΑΝΟΝΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

- ✓ Περισσότερα είδη διαδικασιών ανάθεσης συμβάσεων
- ✓ Δυνατότητα αυξημένης προσφυγής στη διαπραγμάτευση
- ✓ Μείωση προθεσμιών για υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής
- ✓ Συμβάσεις ανατιθέμενες κατ' αποκλειστικότητα
- ✓ Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις με την αγορά
- ✓ Αξιολόγηση κριτηρίων επιλογής βάσει απλουστευμένων απαιτήσεων τεκμηρίωσης (ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ) (άρθρο 79) – Βιβλίο I- **Βιβλίο II προσοχή**
- ✓ Απλοποιημένο καθεστώς για κοινωνικές υπηρεσίες
- ✓ Περισσότερα και ποιοτικότερα κριτήρια ανάθεσης

Ενίσχυση της διαφάνειας και εξοικονόμηση πόρων ΧΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

- ✓ Υποχρεωτική χρήση ηλεκτρονικών μέσων για την υποβολή των προσφορών
- ✓ Υποχρεωτική διαβίβαση των γνωστοποιήσεων σε ηλεκτρονική μορφή
- ✓ Υποχρεωτική ηλεκτρονική διάθεση εγγράφων της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης
- ✓ Γενίκευση της χρήσης της ηλεκτρονικής επικοινωνίας
- ✓ Ηλεκτρονικά μέσα σύναψης: Ηλεκτρονικοί Πλειστηριασμοί, Ηλεκτρονικοί Κατάλογοι, Δυναμικό σύστημα αγορών

- **ESPD / ΕΕΕΣ:** Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (για συμβασεις άνω των ορίων) ----> Προαπόδειξη μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων (Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2016/7 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής) –**προσοχή Βιβλίο II**
- **ΤΕΥΔ:** Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (για συμβάσεις κάτω των ορίων) – **προσοχή Βιβλίο II.**
- Προσκόμιση και έλεγχος των αποδεικτικών μέσων/εγγράφων μόνον κατά την ανάθεση της σύμβασης στο πρόσωπο του αναδόχου

- Δυνατότητα απευθείας πρόσβασης στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων της Εσωτερικής Αγοράς για την αναζήτηση πιστοποιητικών και αποδεικτικών μέσων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στις διαδικασίες ανάθεσης (άρθρο 79 παρ. 6)
- Ταχεία πρόσβαση σε αξιόπιστα και επικαιροποιημένα στοιχεία του e-Certis 18/4/2018. **Ήδη η Ελλάδα μέσω της ΕΑΑΔΗΣΥ έχει επικαιροποιήσει πληροφορίες και στοιχεία στο e-Certis)**
- <https://ec.europa.eu/tools/ecertis/search>

Σημαντικότερες αλλαγές/ καινοτομίες

ΜΕΤΡΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΜΜΕ – Βιβλίο Ι

- **Κανόνας:** η υποδιαίρεση των συμβάσεων σε τμήματα (άρθρο 59), ώστε να διευκολύνεται η πρόσβαση των ΜΜΕ, με προσδιορισμό του μεγέθους και του αντικειμένου τους.
- Σε περίπτωση μη υποδιαίρεσης, οι α.α. οφείλουν να αιτιολογούν την απόφασή τους.
- Δυνατότητα περιορισμού του αριθμού των τμημάτων που μπορούν να ανατεθούν σε έναν προσφέροντα
- Χρηματική εγγύηση για το τμήμα της σύμβασης για το οποίο υποβάλλεται η προσφορά.
- Ο ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών για συμμετοχή στις διαδικασίες ανάθεσης περιορίζεται, κατ' ανώτατο όριο, στο διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις.
- Δυνατότητα άμεσης πληρωμής **υπεργολάβων**.
  - Προσοχή : Βιβλίο ΙΙ – διαφορετικές ρυθμίσεις

Σημαντικότερες αλλαγές/ καινοτομίες

Διεύρυνση των κριτηρίων ανάθεσης της σύμβασης, όταν αυτή ανατίθεται με την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά (άρθρο 86).

Συνεκτίμηση :

- Κοινωνικών κριτηρίων, π.χ. η προσβασιμότητα ΑΜΕΑ, η κοινωνική ένταξη ατόμων ευπαθών ομάδων, η καταπολέμηση των διακρίσεων, η ισότητα των φύλων κλπ.
- Περιβαλλοντικών κριτηρίων
- Χαρακτηριστικών καινοτομίας
- Οργάνωση, προσόντα και εμπειρία του προσωπικού που θα εκτελέσει τη σύμβαση (Ομάδα Έργου)
(**ΠΡΟΣΟΧΗ**: Δεν βαθμολογείται η εμπειρία των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων, η οποία αποτελεί κριτήριο επιλογής (on/off) και όχι κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης)
- Κοστολόγηση κύκλου ζωής (άρθρο 87)

Σημαντικότερες αλλαγές/ καινοτομίες

Νέες Διαδικασίες Σύναψης Σύμβασης

- **Σύμπραξη καινοτομίας**

στοχεύει στην απόκτηση καινοτόμου προϊόντος, υπηρεσίας ή έργου που δεν διατίθεται στην αγορά

- **Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση (άρθρα 26 και 29-Βιβλίο Ι)**

αντικαθιστά τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης με ορισμένα νέα στοιχεία (δυνατότητα υποβολής βελτιωμένων προσφορών, νέες περιπτώσεις διαπραγμάτευσης, π.χ. εάν η σύμβαση περιλαμβάνει σχεδιασμό ή καινοτόμες λύσεις κλπ)

Για πρώτη φορά δίνεται ορισμός για τις "απαραδέκτες" και "μη κανονικές προσφορές" (άρθρο 26 παρ. 3 & 4 ---> ενσωμάτωση νομολογίας του ΔΕΕ)

Σημαντικότερες αλλαγές/ καινοτομίες

Περιβαλλοντικά Κριτήρια/Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις

- **Οριζόντια Ρήτρα** : Τήρηση των υποχρεώσεων περιβαλλοντικής νομοθεσίας κατά την εκτέλεση
- ✓ Επισημαίνεται στα έγγραφα της σύμβασης και αποτελεί ειδικό όρο της σύμβασης
- ✓ Αθέτηση της υποχρέωσης αυτής από την πλευρά του αναδόχου ----> σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα
- ✓ Χρήση περιβαλλοντικών κριτηρίων για την ανάθεση της σύμβασης
- ✓ Οι α.α. μπορούν να απαιτούν την ύπαρξη σήματος για την απόδειξη συμμόρφωσης ενός αγαθού, υπηρεσίας, ή έργου με ειδικά περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά (άρθρο 55)

Σημαντικότερες αλλαγές/ καινοτομίες

Κοινωνικές Παράμετροι

Οριζόντια Ρήτρα : Τήρηση των υποχρεώσεων που επιβάλλει η κοινωνική και εργατική νομοθεσία κατά την εκτέλεση.

- Επισημαίνεται στα έγγραφα της σύμβασης και αποτελεί ειδικό όρο της σύμβασης.
- Αθέτηση της υποχρέωσης αυτής από την πλευρά του αναδόχου ----> σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα.

Σημαντικότερες αλλαγές/ καινοτομίες

- Χρήση κοινωνικών κριτηρίων για την ανάθεση της σύμβασης ----> εξειδίκευση των κοινωνικών κριτηρίων).
- Οι α.α. / α.φ. μπορούν να απαιτούν την ύπαρξη σήματος για την απόδειξη συμμόρφωσης ενός αγαθού, υπηρεσίας, ή έργου με ειδικά κοινωνικά χαρακτηριστικά.
- Οι α.α./α.φ. υποχρεούνται, κατά τον έλεγχο ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, να εξετάζουν ιδίως τη συμμόρφωση του προσφέροντα με τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται από την κοινωνική και εργατική νομοθεσία.

- **Οριζόντια Ρήτρα** : Τήρηση των υποχρεώσεων περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων
- Παρ. 3,4,5 ---> εθνικά εφαρμοστικά μέτρα των υποχρεώσεων της παρ. 2
- Οι ανάδοχοι **εντάσσονται κατά προτεραιότητα** στα προγράμματα επιθεωρήσεων και ελέγχων του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.), και του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων
- Η υποχρέωση της παραγράφου 2:
  - (α) **επισημαίνεται στα έγγραφα της σύμβασης, και**
  - (β) **αποτελεί ειδικό όρο της σύμβασης (συμφωνητικού).**
- Η αθέτηση της υποχρέωσης της παρ. 2 συνιστά **σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα** άρθρου 73 παρ. 4 (θ) και μπορεί να επιφέρει τον αποκλεισμό του από τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης.

***Ευχαριστώ για
την προσοχή σας***